

A-10955

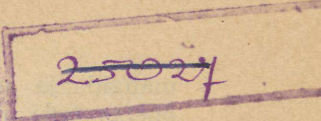
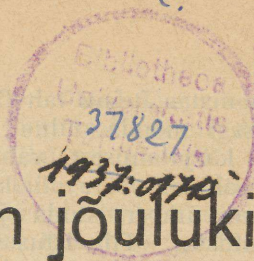
1955

IRALLIM JÖVLVIBONK

KRIITSALU

A-10955

Kallim jõulukink.

A. Karunga.

Krabinal langesid vihmapiisad vastu aknaruute. „Oo, et see vihm kord lakkaks!“ hüüdis Toomas pahaselt. „Konuta aina toanurgas, et saaks ometi õues jälle mürada naabri Jüriga! Ja millal see lumi õige tuleb? Vaat' kus tore, kui saaks jälle lumememme teha, nagu mineval talvel,“ aruteles seitsmeaastane Toomas, surudes oma väikese tõmpninaakese vastu aknaruutu. „Toomas, vaata, mida mina tegin, üks ole see „i“! Liidi ütles, et post, millel pea otsas, on „i.“ Toomas vahtis vilksti Reinu tahvlile ja ütles: „On jah „i“. — „Toomas, tule mängi Tiiuga,“ hüüdis nüüd väike kolmeaastane õde. — „Mängi ise!“ kõlas vastus. Toomale meeldis naabri Jüri palju rohkem kui oma väikene vend ja õde. Need olid nii igavad. Jüri aga oli tore poiss; temaga jooksta, kula või palli mängida, see oli alles tore! Ema aga ei lubanud selle mudalõrtsiga õue, see oligi Tooma meelepaha põhjuseks. Ema vaid sundis Reinuga mängima ja Tiiu järgi vaatama. „Liidi ei tule ka kord koolist!“ ohkas ta. „Ema, mis kell on?“ hüüdis ta kööki, kus ema askeldas sööki keeta. „Kas Liidi tuleb varsti koolist?“ — „Mis sul Liidiga asja, mängi aga edasi.“ — „Mängi aga edasi,“ pomises Toomas tasa. Oi, oli tal aga igav! Et see kool ka täna nii kaua kestab! Olnuks Liidi kodus, oleks ka palju mõnusam. Liidi armastas Tiiuga

mängida ja joonistas Reinu tahvlile ronge ja autosid, õpetas teda isegi mõnda tähte kirjutama. Nii oli Toomas laste karjatamisest vaba. Liidi oskas ka ilusaid jutte rääkida. Tore oli, kui nad kõik kolmekesi võisid Liidi ümber istuda ja ta meile ilusaid muinasjutte jutustas. Tiiu istus siis pooluniselt Liidi süles ning sageli uinus ta seal, kuna Toomas ja Rein avasuil pealt kuulasid. Liidi oli üldse väga hää õde. Toomas ja Rein vaatasid teda kui headuse ja tarkuse kehastust. Liidi oli 11. aastane, käis juba kolmandat aastat koolis, kus ta vendade arvates iga päevaga tarkust aina juurde õppis. Tekkis nende väikesesse ellu mõni keerdküsimus, oli Liidi see, kes seda lahendas. Liidi käis nendega metsas seenel ja marjul ja suvel olid nad kõik neljakesi karjas. Küll see oli alles tore aeg! Emal polnud ju kunagi aega oma lastele. Suure talu majapidamine võttis kõik tema aja. Ja lapsed ei igatsenudki ema; kui neil oli Liidi, siis olid nad rahuldatud, isegi Toomas ei hoolinud siis teistest külapoistest palju. Ja naabri Jüri poetas enese ka, nii kui mahti sai, Liidi juure.

„Liidi, Liidi!“ hüüdes jooksid lapsed nüüd viimasele vastu, kui see kambri astus. „Tiiu tahab sülle,“ sirutas väikene oma käekesed õe poole. „Kohe, kohe. Liidi võtab enne palitu seljast, näe palit on, pähh, märg!“

Saabus nüüd see armas videvikutund, kus lapsed ahjunurgas istudes Liidi jutte kuulasid ja üht-teist temalt küsisid, mis nende väikestel südametel lasus. Viimasel ajal keerles laste jutt noil tundidel peamiselt jõuludel ja tänagi rääkisid nad sellel teemal. „Liidi, kas varsti tuleb lumi?“ küsis Toomas. „Loodame,“ vastas Liidi. „Siis laseme jälle kelguga karjamaal mäest alla, eks?“ — „Kui lumi maas, siis tulevad ka jõulud,“ pajatas Rein. „Mitu päeva on veel jõuluni, Liidi?“ — „Oo, tervelt 25 päeva. Annan teile siin ühe

valge paberi, tehke igal õhtul üks kriips siia ja kui on 25 kriipsu, siis järgmisel päeval on jõulud.“ — „Tore, nüüd tean, millal on jõulud!“ hõiskas Rein. „Ei tea, kas ema ka tänavu küsib, mida soovime endale.“ — „Mida sa siis tahaksid „Toomas?“ — „Uiske ahaksin.“ — „Ja sina, Rein?“ — „Pildiraamatut.“ — „Tiiu tahab ilusa nuku,“ ütles väikene unise häälega. „Liidi, mida sina tahaksid?“ küsis Toomas. „Mänguasjad ei huvita mind, olen juba suur, tahaksin midagi ilusat, ei tea ise veel, mida.“ — „Sina pead midagi väga, väga ilusat saama, kallima kingituse, sa oled ju nii hea meile.“ — „Jah, Liidile kõige ilusama kingituse,“ ütles ka Rein. „Liidi kallis,“ sosistas Tiiu embates Liidit.

Ja Liidi ei teadnud tõesti, mida endale soovida. Mänguasju? — Ei, nende jaoks oli ta suur. Raamatut? — Jah, — aga missugust? Kleidiriiet? — Ei, ka see nagu polnud see õige kink. Liidi mõtiskeles veel õhtul voodis selle üle ega jõudnud õigele otsusele. Tal oli üldse viimasel ajal imelik meeoleolu. Ta igatsetes midagi, aga ei teadnud isegi, mida. Ta oli nii rahulolematu endaga. Ta tahtis tõsiselt olla hea, aga ta leidis, et polnud kaugeltki see, kelleks pidasid teda ta vähemad vennad ja õde. Üks viga oli tal eriti, millest ta vabaneda tahtis: ta oli äkiline. Kui Toomas ja Rein teda vahest vihastasid, said nad ta käest liks-laks mööda kõrvu. Pärast kahetses ta seda ja oli nende vastu eriti hea. Nii et see laste suhteid tema vastu ei häirinud. Temal omal oli aga peale seda väga ebamugav enesetunne ja iga kord ta töötas endale mitte enam nii äkiline olla. Et tal aga muud abinõu selle pahe vastu võitlemiseks polnud, kui oma hea tahtmine ja püüdlikkus, ei jõudnud ta selles kaugemale, vaid langes jällegi uuesti oma kärsitusse ja äkilisse meeoleolu.

Jumalast ei teadnud Liidi mitte palju, sest tema

vanemad ei tundnud Teda. Pühapäevakooli polnud seal külas ja kirikus käis Oru pererahvas ainult suurte pühadel. Polnud ju selleks aega, rühiti tööd teha vara hommikust hilja õhtuni. Piibel lebas kirstu nurgas aidas. Vanaisa oli teda viimati tarvitanud; peale viimase surma sai ta sinna pandud, kus ta juba 10 aastat seisis. Et ei piisa üksi tööst, vaid, et töö juures ka Jumala õnnistus peab olema, sellele ei mõeldud. Sellest, et töö ja palve käsikäes käima peavad, seda nad ei teadnud. Seda sõna: „tee tööd ja palu Jumalat“ ei tuntud Oru talus. Nii kasvasid ka lapsed üles, ilma et neid oleks õpetatud paluma.

Liidi õppis koolis „Meie Isa“ palvet ja seda palus ta õhtuti magama heites. Üldse oli Liidi oma 11 aastaga palju küpsem, kui teised tema vanused. Ta arutles mõnegi asja üle, millest teised lapsed tähelepanematult möödusid. Karjas olles mõtiskles ta sageli ennast ümbritseva looduse üle, imeteles lillede mitmekesisust ja ilu, küsides endamisi: kust see kõik on tulnud? Taevasina vaadates oli tal tunne, kui tõmbaksid nägematud käed teda kõrgemale siit ilmast. „Mis on küll seal ülal teinepool pilvi ja tähti?“ nii küsis ta sageli. Ka hea ja kurja üle andis talle selgesti märku ta südametunnistus. Oli ta emale vastu rääkinud, isekas või kärsitu olnud, siis vaevas teda ta südametunnistus. Mineval aastal suri naabri Leeni, temavanune tüdruk ja õpetaja ütles matusel, et Leeni saanud taevasse ja seal olla parem ja ilusam kui maapeal. Sellest ajast küsis Liidi vaiksetel tundidel endalt: saan ma ka kord sinna? Kui ta aga patustanud oli ema või õdede-vendade vastu, ütles ta südametunnistus: „Sina küll taeva ei saa.“ Polnud seni keegi astunud tema ellu, kes oleks juhtinud teda õigele teele ja andnud vastuse tema salajasematele küsimustele.

Toomas ja Rein olid juba 10 kriipsu märkinud

lehele, mille Liidi neile jõulu ooteks andis. Must porine maa oli kaetud valge lumevaibaga. Lapsed kilkasid väljas lumepalle veeretades ja lumemeest tehes. Toomas ja Rein müttasid teistega ühes õues, väike Tiiu tippis kaasas, kaltsust nukk kaenlas. Liidi tuli parajasti koolist, jalad üleni lumised. „Liidi, Liidi, tule vaata lumemeest, mida tegime! Tee talle silmad pähe ja vaata, ta nina on viltu, tee sa see õigeks.“ Liidi viis oma raamatud tuppä, tõi mõned sööd kaasa, pani nendest lumemehele silmad pähe ja viltuse nina tegi ka sirgeks. „Liidi, homme on pühapäev, kas läheme siis kelguga karjamaale mäest alla laskma?“ — „Jah, kui ema lubab, siis küll.“ — „Oi, kui vahva!“ hõiskasid poisid. Liidi viis Tiiukese, kelle ninaots üsna punane ja külm oli, tuppä ja jäi ise õppima, et pühapäeval õppimisest vaba olla.

Küll on kena kelguga hangest alla lasta,

Oi, Oi! kelguga hangest alla lasta,

kõlas valjusti laste laul, kes pühapäeval oma kelkudega karjamaa mäelt vuhinal alla lasid. Ikka jälle uuesti vuhisesid kelgud alla. „Nüüd on küll, pime neb juba, lähme koju.“ — „Liidi, armas Liidi, üks ainuke kord veel!“ hüüdis Toomas. „Sõidame kahekesi, vaatame, kumb enne alla saab. Võta sa Jüri väike kelk, mina võtan suurema.“ Üks, kaks, kolm! Liidi otsekui lendas oma väikese kelguga mäest alla. Äkki põrkas kelk vastu kändu, lõi uperkuuti ja paiskas Liidi maha. Liidi kiljatas läbilõikavalt, siis jäi kõik vaikseks. Toomas ja naabri Jüri jooksid ruttu ligi. „Surnud, Liidi on surnud!“ karjus Toomas, vaadates Liidi kahvatusse, lumivalgesse näkku. „Surnud jah,“ ümises Jüri, „just nii nagu Leenigi lamas, lamab Liidi liikumatult maas.“ — „Jüri, jää sa siia, ma jooksen ruttu koju,“ ütles Toomas ja andis jalgale tuld. Kisades sööstis ta tuppä: „Ema, isa! Liidi kukkus kelguga ja on nüüd vist surnud. Tulge ruttu!“

Ema, isa ja sulane Kustas ruttasid nüüd karjamaale, leidsid seal Reinu hulumas: „Liidi, Li-ii-di!“ Kui isa Liidi üles tõstis, avas viimane silmad ja küsis: „Mis see oli?“ Jalga liigutades hoigas ta aga valjusti. Näha oli, et ta jalg oli tublisti viga saanud. Jõudnud koju, pidasid ema ja isa isekeskis nõu, mida nüüd Liidiga teha. Iga vähemgi liigutus tekitas talle ägedat valu. „Kardan, et on sääreлуу murre,“ mainis isa emale. „Pean ta haigla viima.“ — „Kas siis kohe haigla?“ küsis ema, „ja just jõuluks!“ — „Mis sinna parata, ega ta või vigaseks jääda. Haiglas ometi targad arstid vaatavad kiirtega läbi, ravivad, et laps jälle terve jalad alla saab. Kustas rakenda hobune, viime Liidi linna arsti juure.“ Kustas ruttas peremehe käsku täitma. Toomas ja Rein nutsid: „Liidi, meie Liidi viiakse ära. „Oi, oi, ja just jõuluks.“ „Ära mine,“ siristas väike Tiiu. — „Pole viga, arst teeb jala terveks, siis tuleb Liidi jälle tagasi.“ — „Aga jõuluks!“ hüüdis Rein. Toomas nuuksus: „See on minu süü, mina palusin veel kord sõita. Oleks meie siis ära tulnud kui Liidi tahtis, oleks ta jalg terve!“ Isa tegi laste hädaldamisele lõpu sellega, et nüüd Liidi kassukasse mässis ning reele asetas. Vaene Liidi! Ta pigistas hambad kokku, et mitte valjusti karjuda, sest ta jalg valutab pööraselt, kui teda tõsteti. „Jumalaga, lapsed!“ hüüdis ta pisarais. „Liidi, tule varsti tagasi. Jõuluks, jõuluks, Liidi!“ Kuljuste kõlin sumbutas laste viimase hõike: „L-i-i-i-i-di!“ Siis jäi kõik vait.

Lapsed siirdusid tuppä. Ei maitsetud õhtusöök täna kellelegi, kõik haletsesid Liidit. Eriti kurb oli Toomas, kes ennast süüdistas õe õnnetuses. „Poleks ma teda palunud veel kord sõita, siis ei oleks juhtunud midagi,“ nuuksus ta. Ema lohutas: „Ega sa seda ju ei teadnud, et õnnetus teda varitses, kuidas see siis sinu süü on?“ Toomas nuttis ja nuuksus, kuni uni ta peale halastas ja teda oma hõlma võttis. Öösäl

nägi ta unes, et olid jõulud ja Liidi istus nendega ühes kuuse all säravas, valges rüüs nii õnneliku näoga kui ingel. „Liidi!“ hüüdis ta ja tahtis õde embata, aga seal ärkas ta.

Vendade kurbust nähes, oli Liidi püüdnud õige rahulik olla ja pisarad alla neelata. Aga nüüd, kus keegi teda ei näinud, lasi ta neid vabalt voolata. „Kas see ongi minu erakorraline jõulukink, mida Toomas mulle soovis? Jõulud haiglas! Oo, milline õnnetus! Ja need hirmsad valud iga liigutuse juures! Oi, kuidas ta arste kartis! Kui nad ta jala viimaks otsast võtavad.“ — „Arstid tahavad aina lõigata,“ meenus talle korra kuulnud naabrinaiste kõnelus. „Isa, arst lõikab ehk mu jala otsast?“ — „Mis ta sest siis otsast lõikab, rumal laps. Ta teeb su jala terveks. Jõe pere Madise jalg oli ka haige, nüüd jookseb nii, et pole asigi. Küll sina mõne kuu pärast oled ka terve.“ — „Aga isa, kas ma ikka jõuluks pean haiglasse jääma?“ — „Eks saame näha! Ega seal peetagi rohkem, kui just hädavajalik. Olen kuulnud, et seal olla ikka aina ruumipuudus.“ Need sõnad lohutasid Liidit, ta jäi kaunis rahule. Kui ta vaid arstile ja õdedele mõtles, võbises ta kartusest.

Eemalt vilkuskid linna tuled. „Isa, kas varsti oleme seal?“ — „Varsti, varsti.“ Ei kestnud kaua, kui nende hobune suurtest, avaratest väravatest sisse sõitis. „Kas see ongi see haigla?“ sosista Liidi. „Jah, see on „Agnisti“ haigla. Ära karda midagi.“ Varsti tulid kaks meest, tõstsid Liidi raamile ja kandsid trepist üles. Liidi ei tundnudki palju valu tõstmisel, nii hästi tõstsid nad. Nüüd viidi ta ühte avarasse, valgesse tuppa, kus valyearst, üks lahke näoga onu, Liidi jala lahasse pani. Jätnud isaga jumalaga, kes teisel päeval lubas tagasi tulla, kanti ta suurde tuppa, kus umbes 10 last valgetes voodites magasid. Ka Liidi tõsteti ilusasse puhtasse voodisse. „Joo veidi tulist piima, Liidi!

Tulid külma käest, siis saad sooja," ütles lahke näoga valge mütsiga õde. Liidi jõi ahnelt ja mõnus soojus läbistas ta liikmeid. „Polegi nii hull see haigla. See arst ja õde, kes täna öösel mind aitasid, olid päris kenad,, mõtles Liidi. „Aga, ei — kauaks ei taha ma jääda, jõuluks tahan koju! Seda mõeldes veeresid tal pisarad üle põskede. „Vaene laps, sul on valu," kõlas õe mahe hää. „Säh, võta, joo need tilgad, siis saad magada.“ Vaibaga hoolikalt Liidit kinni kattes, läks õde jälle edasi.

Järgmisel hommikul ärkas ta, kui tuba valgeks tehti ja keegi lahkesti „tere hommikut, mudilased“ ütles. „Ah, see ongi meie uus laps.“ Nende sõnadega astus õde Ady Liidi juure, silitas ta pead ning küsis, kuidas ta maganud. Siis võttis õde lauluraamatu ja ütles lastele sõnad: „Mina õnnis lapsuke, Jeesukese talleke.“ Kui laul lauldud, jutustas tädi Ady lastele heast karjasest Jeesusest, kuidas ta lapsi armastab ja kedagi ei luba oma tallekestele halba teha. Ja kui midagi juhtub, siis tuleb see kõik tema tallekestele kasuks. Nii rääkis tädi ja lõpetas palvega: „Meie täname Sind, kallis Jeesus, et Sa kõiki lapsi armastad ja et Sa teed, et kõik haigus ja häda, mis meil on, meile kasuks tuleb. Sina oled meie hea karjane, tee meid oma tallekesteks. Aamen.“ Küll meeldis Liidile see laul ja kui ilus oli see, mida tädi jutustas. Kui ta palus, pidi Liidi tahtmatult ümber vaatama, et näha, kellega tädi räägib.

Teisel päeval vaadati Liidi jalg kiirtega läbi ja leiti, et tal on sääreluu murre. Eeskätt pidi ta haigla jääma, kuni jalg kipsi pannakse. Kui isa, kes teda oli vaatama tulnud, koju sõitis, polnudki Liidi nii väga kurb selle üle, et ta haigla jäi. Seal polnud sugugi hirmus, nagu ta alguses mõtles. Eriti meeldis talle, kui õde Jeesusest rääkis. Igal õhtul ja hommikul võttis õde enesele selleks aega. Liidi kuulas suure

huviga. Ta oli kui põudne maa, mis vett igatseb, nii neelas ta õe sõnu. Aegamööda taipas ta, et Jeesus on kõigevägevama Looja poeg, et Jumal teda maailma on saatnud peastjaks patustele ja et jõule just selle mälestuseks pühitsetakse. Ainult ühte ta ei teadnud, kas Jumal ka teda armastab. Õde rääkis ühel päeval, et keegi Jumalat näha ei saa, kelle süda pole puhas ja kuidas nii kergesti meie süda määrdub, veel rutem kui valge rüü meie seljas. Liidi silmad avardusid. Ta nägi mõnda, mida ta enne ei pidanudki paheks, inetu plekina enese südamel. Koolis kiritöö ära kirjutamine teistelt, niinimetatud „spikkeri“ tegemine, jättis talle juba ennem ebamugava tunde. Aga teistele oma vihku anda ära kirjutamiseks, sellele vaatas ta seni kui hääteole. Nüüd selgus aga talle, et mis paheks oli talle endale, on ka paheks teisele. Ta oli teist aidanud patustada ja ühtlasi kooliõpetajat petta. Valet oli ta ikka põlanud, aga teiste kasuks valetamine, — see oli kaasiinimese hädast väljaaitamine, nii arvas ta seni. Nüüd nägi ta aga, et kõik vale on patt. Öhtul, kui teised puhkasid, mõtles Liidi kõigele sellele ja üha selgemaks läks talle, et tema süda on täis musti plekke, ja et tema tõesti nii taeva ei saa. Kõik need mõtted pidas ta oma väikeses südames ega julgenud neid öele avaldada. Ta muutus aina kurvemaks. Õde Ady nägi seda, ei tahtnud aga küsida, palus vaid Jumalat selle tallekese pärast. Liidi oli oma armsa oleku ja tähelepanekuga hommiku ja öhtupalvete ajal juba alguses õe poolehoiu võitnud.

Ühel öhtul külastas Liidi voodinaabrit, väikest Helgit, tema isa, kes oli Jumala salgaja. Öega juteldes, mainis ta ka oma uskmatust, mille peale õde temale seletas: „Kui Teie tahate teada, kas Jumal tõesti on olemas, siis minge tema juure oma pattudega ja Teie tunnete, et Jeesus on tõesti Jumala poeg.“ Õed helistati öhtueinele.

Kui õde Ady jälle lastetuppa astus, hüüdis Liidi eemalt: „Tädi, tulge siia! Nüüd ma tean, et mu patud on andeks antud ja mu süda on puhtaks pestud.“ Imestades kuulis õde neid sõnu, seda polnud ta oodanud. „Liidi, kas sa enne ei teadnud seda?“ — „Ei.“ — „Kus sa seda siis nüüd tead?“ — „Ma kuulsin, kui teie selle onuga rääkisite ja ma tegin seda.“ Liidi oli nüüd väga õnnelik. Kui õde tuled kustutas ja lastele hääd ööd soovis, ütles ta: „Olen kõige õnnelikum laps siin palatis. Esimest korda lähen ma puhta südamega magama.“ Ka õde Ady oli väga õnnelik. Üks kadunud tallekene tuli karjase juure tagasi ja tema oli tohtinud selleks kaasa aidata. Milline õnn täitis ta südame!

Oru pere polnud sugugi õnnelik. Ema oli tüdinenenud lastest, puudus ju nende karjataja. Nüüd tundis ta alles õieti, milline abi oli talle Liidi. Toomas ja Rein nutsid Liidi järgi ja nende ainus soov jõuluks oli: Oo, et tuleks Liidi koju. Selle soovi kõrval olid unustatud uisud, pildiraamat ja kõik muu. Väike Tiiu oli kui peata kana, ükski õieti ei hoolinud temast. Üksinda konutas ta nurgas ja nuttis enese unne. „Liidi, Lii-ii-ii-di!“ hüüdis ta vahel südantlõhestavalt. Kriipse aina kogus jõulu ootelehele. Neid oli juba 20. Veel viis päeva, siis on jõulud. Jõulurõõm oli aga südameist kui ära pühitud. Üks soov ainult — jah, kui see täituks, — et Liidi tuleks, seda nad vaevalt uskusid.

Vahepeal oli aga Liid kõige õnnelikum laps haiglas, tema arvates küll terves maailmas. Oli ta ju leidnud selle kõige kallima, mille järgi teadmatult tema hing igatsenud. Kõik rahulolematust oli kadunud, sügav rahu täitis tema hinge. Nüüd teadis ta, milleks ta oma sääreluu pidi murdma: et haigla tulla ja Jeesusest kuulda, kellest kodus talle keegi ei rääkinud. Et puhta südame omada ja Jumala lapseks

saada. Ta ei kahelnud põrmugi enam, et Jeesus teda armastab ja teda oma lapseks võtnud. Oi, millise jõulukingi oli Jeesus temale annetanud! Rõõmupisarad voolasid nüüd ta silmist. Viis päeva veel, siis on jõulud. Haiglas pühitseti jõule aga kaks päeva varem. Homme pannakse ta jalg kipsi ja siis, kui kips kuivanud, läheb ta koju — just jõululaupäeval. Milline üllatus lastele kodus! Isale saadeti kiri, et ta Liidi koju viiks. Lastele ei lubatud sellest rääkida, see pidi olema Reinule ja Toomale üllatuseks. Liidi oli Jeesuselt palunud, et ta jõuluks koju saaks. Ta süda põles, et saaks Toomale rääkida, kuidas see õnnetus talle ainult õnne toonud. „Õnnelik õnnetus“, nii nimetas ta oma luumurret. Üks soov oli veel Liidil. Õde Ady küsis lastelt, mida keegi jõuluks soovib. Teised lapsed soovisid mänguasju, tema aga palus endale Uue Testamendi. Oi, kui ta selle saaks, võiks ta sealt alati ise lugeda Jeesusest. „Kas Testamendis on kirjutatud terve Jeesuse elu? — „Jah, kõik — sündimisest kuni surmani,“ vastas õde. „Seal on ka veel õpetatud, kuidas meie võime elada Tema meelepärast, Talle rõõmu teha ja kord igavesti Tema juure jääda.“ Oo, kuidas Liidi seda igatses, loitis ju ta süda esimeses armastuses oma Issanda vastu. „Jeesus, kallid, kingi mulle see raamat, et võiksin seda isale ja emale lugeda anda ja ise sealt rohkem sinust õppida. Toomale ja Reinule loen sealt ette ja Tiivule jutustan seda, mida tädi luges: kuidas Jeesus lapsi sülle võttis ja neid armastas.“

Oli laupäev enne jõule, 22. detsembril. Diakonissi haigla õed askeldasid mööda koridore edasi-tagasi. Haigetele ehitati jõulupuid ja valmistati kingitusi. Ka lastetoa õel, tädi Adyl, oli kiire. Praegu toodi suur kuusk sisse. Varsti seisiski jõulupuu kenasti ehitult keset lastetuba. Kaks suurt inglit kõikusid kuuse ladvas, nende vahel oli lint pealkirjaga: Au olgu Ju-

malale kõrges, rahu maa peal ja inimestest hea meel. „Oo, kui ilus! tuli kuuldavale mõnegi lapse suust. Linaga kaetud korv asetati jõulupuu alla. Pimenes juba. Ja nüüd saabus hetk, kus laste südamed ootusest ja äritusest põksusid. Voodis lamasid lapsed kaetud silmadega, kuna tervemad seisid ootuses ukse taga. Seal avanes uks. „Oh, sa õnnistav, oh, sa rõõmustav, püha kallis jõuluaeg,“ kõlas laste ja õdede suust, kes sisestusid nüüd. Katted võeti voodislammajate silmadelt. Oh seda ilu nüüd! Küünalde valgel säras ja hiilgas jõulupuu.

„Kui armsast jõulupuu meil hiilgab,

ta paistus väga kallis meil,“

järgnes esimesele laulule. Nüüd rääkis haigla õpetaja lastele jõululugu. Siis võeti katted korvidelt ja lapsed said väikesi kingitusi ning kotikesi maiustustega. Liidi sai Testamendi ja peale selle veel juturaamatu: „Päikese maal.“ „Testament!“ juubeldas ta, „Jeesuse raamat!“ Pühalikult suudles ta seda ja vajutas vastu rinda. Ristis kätega lamas ta omas voodis ja kordas: „Jeesus, Jeesus, kui hea Sa oled!“ Ei sarnaseid jõule polnud ta uneski näinud. Kodused jõulud olid hoopis teissugused. Mingit pühalikkust polnud seal. Jõuluküünalde valgel lauldi küll ka paar koolis õpitud laulu. Siis söödi seapead kartulite ja kaalikatega, jõuluvorsti ja joodi õlut. Viimaks toodi õled tупpa, hullati ja mürati nendel nii, et küll aitas.

Saabus 24. detsember. Liidi isa oli juba hommiikul õige vara kohal. Pisaratega jättis Liidi armsaks saanud laste tädiga, õe Adyga jumalaga, kellest tal kahju oli lahkuda. „Tuled ju varsti jälle jalga näitama, küll siis näeme,“ lohutas õde. Ta oli ju tädi kaasabil kallima kingituse omandanud, millel oli suur väärtus. Milline õnn täitis teda mõeldes, et omas nüüd Jeesuse verega puhastatud südame ja oli Jumala laps. Oli nii imelik, et Jeesus nii selgelt talle vastas,

kui ta oma pattudega tema juurde läks, nagu õde seda uskmatut võõrast onu õpetas.

Isa sõitis läbi linna, peatades hobuse mõnegi kaupluse ees, et lastele kingitusi osta. Liidi, olles teadlik laste soovidest, andis nõu, mida ühele või teisele viia. „Mida ostan siis sulle, Liidi?“ — „Ei tea, isa, olen juba nii õnnelik ja sain kingitusi haiglas. Vaata, isa, rõõmustasin nii väga selle raamatu üle. Siin on terve Jeesuse elulugu sees ja siit õpin tema meelepärast elama.“ — „Noo-noh,“ oli kõik, mida isa vastas. „Isa, tead, Jeesus teeb nii õnnelikuks. Mul pole sugugi kahju, et jala murdsin. See oli üks õnnis õnnetus. Ma sain omale puhta südame, sest Jeesus andestas kõik mu patud.“ — „Soo, so-oh,“ ümises isa, nuuskas nina ja pühkis seejuures vargsi silmi. Endamisi mõtles ta aga: „Mis patte sinul ka on? Oled isegi hea laps. Puhas süda? Milline on siis minu süda?“ Tahtmatult mõtles ta naabri peremehele, kellega ta juba mõned head aastad riisus elas, ja möldrile, kelle peale ta nädala eest nii vihastas, et sõimusõnad aina lendasid suust. Puhas süda! Ja-jah, oma Kadri ole polnud ta ka just kuldne mees. Sageli noris ta teise kallal, nii et Kadri silmad punetasid nutust. Puhas süda! — Oh, lollus! — — — „Nõõ, nõõ!“ ajas ta hobust ja lõi laksti piitsaga, justkui tahaks ta omi mõtteid peletada. „Isakene, ära löö hobust, tal on valus.“ — „Ei, ei, las' ta sörgib pealegi.“

Oli juba kaunis pime, kui nad koju jõudsid. Poisid kuulsid kuljuste kõlinal ning jooksid isale õue vastu. Seda rõõmu, kui nägid, et Liidi kaasas oli. „Liidi, Liidi!“ hõiskasid nad, „küll on tore, et sa jälle kdous oled.“ Aga kui isa Liidi süle võttis ja tuppa kandis, ehmus Toomas väga ning küsis hirmunult: „Kas su jalg polegi veel terve?“ — „Pole viga, küll varsti saab, ta ei valuta enam sugugi.“ — „Miks sa siis ei kõnni?“ — „Küll ma räägin sulle toas.“ Ema

süütas küünlad kuusel põlema ja Liidi pandi kuuse alla istuma. Isa tõi kingitustepakid reelt. Toomas sai uisud, Rein pildiraamatu ja veduri vagunitega ja väike Tiiu ilusa nuku. Liidile andis isa raamatu „Laste laulud“. Kõik olid väga õnnelikud kingituste üle. Kõige enam rõõmustasid lapsed õe kojutuleku üle. Tiiu puges Liidi sülle oma uue nukuga. Toomas ja Rein anusid: „Liidi, räägi meile haiglast.“ Liidi lõi oma lastelaulud lahti ja rõõmustas väga, kui talle juhtus just tema armsam laul: „Mina õnnis lapsuke, Jeesukese talleke.“ Ta laulis seda oma armsa häälega. Midagi oli selles laulus, mis kõiki liigutas. Ema pühkis põllenurgaga silmi ja isa pidi tahtmatult jälle mõtlema „puhtale südamele,“ millest Liidi koduteel rääkinud. Liidi leidis raamatust veel mõned jõululaulud. Ta ütles sõnad ette ja terve pere laulis: „Vaikne öö, õnnistatud öö.“ Mingi enneolematu pühadusetunne valdas kõiki. Toas hõljus nagu midagi salapärast, mis liigutas meeli ja tegi nii hardaks. Põhjustas seda Liidi kojutulek, või oli see salajane Püha Vaimu tegevus, palve mõju? Palus ju Liidi igapäev haiglas koduste eest.

Laulu lõppedes võttis Liidi oma Testamendi, luges sealt Jeesuse sündimise loo ja jutustas siis, millise kalli kingi temale Jeesus haiglas kinkis: nimelt puhta südame ja kuidas Jumal just selle õnnetuse läbi teda nii õnnelikuks teinud. Kõik olid väga liigutatud. Eriti õnnelik oli Toomas, et see õnnetus, mille tema palve põhjustanud, oli tema õele tulnud heaks. Ta ei taibanud küll kõike, mida rääkis õde. Ta vaid sai aru, et Liidi rõõmus ja õnnelik oli ja seda soovis ta ka endale. Huviga kuulas ta, kui Liidi Jeesusest rääkis. Üheskoos Reinuga tahtsid nad ka endile puh-tad südamed saada. Isegi Jüri ühines nendega selles soovis. Liidi oli ju nii õnnelik ja rõõmus. Missugune laps ei tahaks seda siis mitte!

Kui isa ja ema nägid, kuidas Liidi oma Testamenti armastas ja huviga luges, häbenesid nad südamepõhjas, et vanaisa piibel oli nii hooletusse jäetud. Peremees tõi piibli aidast kirstu põhjast ja pani tuppauale. Lugeses sealt, meenus talle mõnigi sõna, mis surnud isa temale õpetanud ja mida ta seni unustanud.

Saabus vanaaasta õhtu. Lapsed magasid. Peremees ja perenaine istusid koos laua ääres. „Kadri, kas peame pealt vaatama, kuidas meie lapsed taevateed kõnnivad ja ise maha jääma?“ — „Ei, Peeter, lähme nendega kaasa. Mu süda on ammu juba nii rahutu. Minu õndsas ema sõnad: „laps, ära unusta Issandat Kristust, kes ka sind on lunastanud“ ütlevad mulle vaiksetel tundidel, et unustasin tema oma suure tööühkimisega. Nii läheme veel hukka.“ — „Just seda sama kardan ka mina,“ ütles Peeter. „Uus aasta saagu meile uue elu alguseks, eks ole? Homme lähen ja lepin naabri peremehega. Ka möldri poole lähen ja palun andeks, et teda söimasin.“ — „Ja mina valetasin nii mõnigi kord naabri Triinule ja laimasin ülejõe Liisut. Seda korraldan ka homme.“ — „Andesta ka minule, Kadri, et sind sageli kurvastasin.“ — „Ja mina siunasin sind omas südames ja olin sulle isekas ja paha naine.“ — „Ei, ei, minu süü on suurem, Kadri! Palume seltsis.“ Nad põlvitasid kahekesi esimest korda abielus ja palusid, et Jumal uue aastaga nende elu uuendaks ja ka neile uue puhta südame annaks.

Nüüd algas Oru talus uus elu. Ei enam mindud tööle ilma palveta. Hommikul ja õhtul oli terve pere koos. Loeti lühikene sõna piiblist, paluti ja lauldi. Töö edenes paremini kui enne, kus palumiseks aega polnud. Jumala õnnistus oli nende töö ja terve elu peal. Lapsed sirgusid Jumala kartuses vanemate rõõmuks ja kaasinimeste kasuks.

Oru talus peeti nüüd lugemistunde. Ligidalt ja kaugelt tuldi kokku. Kõik kuulasid vaikselt, kui Peeter rääkis Jeesuse armust, kes tema ja ta naise südamed uuendanud ja neile oma rahu andnud ning seda igale anda tahab. Nii mõnigi pööras pattudest ja sai Jumala lapseks.

Liidi sääreлуу kasvas ilusasti kokku ja paranes täiesti. Ei länudki kaua aega, kui ta samuti kõndis nagu teised lapsed. Sirgudes suureks, ei unustanud ta kunagi, mida ta haiglas omanud. Ta hoidis oma südame puhta. Kui sinna mõni patuplekk tuli, teadis ta, kuidas seda puhtaks saada. Ta läks palves Jeesuse juure, kes selle jälle puhtaks pesi.

